

เรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วยในนิตยสารชีวิต :

การสื่อสารเรื่องโรคมะเร็ง¹

Narratives of Doctors and Patients in Cheewachit Magazine : Communication about Cancer

ทรงภพ ขุนมธูรส² และพทธี ศุภเศรษฐศิริ³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วยโรคมะเร็งจากนิตยสารชีวิต ในฐานะเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่เป็น “สื่อ” กลางช่วยสื่อสารความหมายบางประการระหว่างผู้เล่าเรื่อง (ผู้ส่งสาร) ไปยังผู้อ่าน (ผู้รับสาร) โดยสาระที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า พบ 4 ลักษณะ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็ง วิธีการรักษาโรคมะเร็ง การสร้างกำลังใจเพื่อต่อสู้กับโรคมะเร็ง และข้อคิดบางประการที่ได้รับจากโรคมะเร็ง ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้ป่วยที่กำลังเผชิญกับโรคมะเร็ง ดังนั้นประสบการณ์ ข้อคิด กำลังใจ ความประทับใจจากผู้เล่าเรื่องจึงเป็นคุณสมบัติพิเศษที่โดดเด่นของเรื่องเล่าที่แตกต่างจากเอกสารทางการแพทย์อื่นๆ

คำสำคัญ : เรื่องเล่า, การสื่อสาร, โรคมะเร็ง

---

¹ บทความนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งในนิตยสารชีวิต ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี พ.ศ. 2557

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

³ รองศาสตราจารย์ ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purpose of this article is to examine narratives of Doctors and Cancer Patients from Cheewachit Magazine as one type of literature that is a “medium” for communicating meanings from the teller (message sender) to the readers (message receivers). Regarding the messages implied in the narratives, 4 types of them were found, namely, general knowledge about cancer, cancer treatment methods, generating courage to fight cancer, and ideas acquired from cancer. All this information is very important to patients facing cancer. Therefore, the experience, ideas, courage and impression from the teller are conspicuous special attributes of the narratives, which are different from other medical documents.

Keywords : Narratives, Communication, Cancer

บทนำ

เรื่องเล่า เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นข้อเท็จจริง เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ความคิดหรือจินตนาการของบุคคล สื่อสารผ่านช่องทางไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียนก็ตามเรื่องเล่าแต่ละเรื่องนั้นมักจะแฝงวัตถุประสงค์ต่างๆ ของผู้เล่าเรื่อง (ผู้ส่งสาร) ไว้เสมอ เพื่อต้องการที่จะสื่อสารบางสิ่งบางอย่างไปยังผู้อ่าน (ผู้รับสาร) ไม่ว่าจะเป็ความรู้ ทศนคติ และข้อคิดที่ น่าสนใจอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเสมอ

ส่วน Meike Bal (1999 : 3) ได้กล่าวถึงศาสตร์ของเรื่องเล่า (Narratology) ว่าเป็นทฤษฎีของการเล่านับเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative) หลากหลายประเภทที่บอกเล่าเรื่องราว ไม่จำกัดว่าเป็นเฉพาะงานเขียนประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายเท่านั้น ฉะนั้นเรื่องเล่าจากแพทย์และผู้ป่วยในนิตยสารชีวิตจึงเป็น เรื่องเล่าในรูปแบบหนึ่งที่ น่าสนใจอย่างยิ่ง

กาญจนา แก้วเทพ (2541 : 61) กล่าวถึงการวิเคราะห์จุดยืนของผู้เล่าเรื่องว่า มุมมองของผู้รับสารจะถูกกำหนดจากจุดยืนของผู้เล่าเรื่อง โดยสามารถแบ่งประเภทของมุมมองที่เกิดจากจุดยืนของผู้เล่าเรื่องไว้เป็น 4 แบบ ได้แก่ 1. ผู้เล่าเรื่องมองไปจากมุมมองของบุรุษที่หนึ่ง กล่าวคือ ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่อง การเล่าเรื่องแบบนี้มักจะได้ยินคำว่า ผม หรือ ฉัน ปรากฏอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากผู้เล่าเรื่องเป็นเจ้าของเรื่อง ดังนั้นจึงมีข้อเด่นตรงที่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ แต่ข้อด้อยก็คืออาจจะมื่อคติเจือปนอยู่ด้วย 2. ผู้เล่าเรื่องมองไปจากมุมมองของบุรุษที่สาม คือการที่ผู้เล่าเรื่องมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับตัวละครเอก ผู้เล่าจึงเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอก ไม่ใช่เรื่องของผู้เล่าโดยตรง 3. การเล่าเรื่องจากมุมมองที่เป็นกลาง เป็นการเล่าเรื่องที่ไม่ปรากฏตัวผู้เล่าในลักษณะของตัวบุคคล แต่จะเป็นการเล่าจากมุมมองของคนวงนอกที่สังเกตและรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และปล่อยให้ผู้อ่านตัดสินใจ

เอาเอง ข้อเด่นของการเล่าเรื่องแบบนี้คือ ความเป็นกลาง แต่ข้อด้อยคือ การเล่าแบบนี้ไม่สามารถช่วยให้ผู้อ่านหรือผู้ชมเข้าใจอารมณ์ ความคิด และจิตใจของตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง และ 4. การเล่าเรื่องแบบผู้รอบรู้ไปหมดทุกอย่าง วิธีการแบบนี้ อาจจะมีจุดร่วมกับทั้ง 3 แบบที่กล่าวมา คือ อาจจะเป็นบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สาม หรือมุมมองที่เป็นกลาง หากทว่าวิธีการสุดท้ายนี้ ผู้เล่าจะมีลักษณะหยั่งรู้ไปหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะ เป็นความคิดหรือจิตใจของตัวละคร สามารถล่วงรู้ข้ามกาลเวลา สถานที่ไปหมด และผู้เล่าเรื่องจะอธิบายทุกอย่างให้ผู้ชมได้รับรู้ตาม

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้เห็นว่าเรื่องเล่ามีความสำคัญหลักๆ 3 ประการ คือ ประการแรก เรื่องเล่าทำหน้าที่นำเสนอ ถ่ายทอดเหตุการณ์ เรื่องราว ประสบการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งในปัจจุบันและในอดีต ประการที่สอง เรื่องเล่าทำหน้าที่ชี้แจงหรือบอกเล่า นำเสนอความคิดเห็น เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตีและถูกต้องร่วมกัน ประการที่สาม เรื่องเล่าทำหน้าที่โน้มน้าวใจ จรรโลงจิตใจ กล่าวคือ เรื่องเล่าต่างๆ มักแฝงข้อคิดเตือนใจที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ (จอมยุทธ์, 2557 : ไม่มีเลขหน้า)

ฉะนั้นคุณค่าของการเขียนเรื่องเล่า ได้แก่ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แนวทางปฏิบัติ วิธีการแก้ปัญหา ข้อคิด แรงบันดาลใจ ข้อแนะนำ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเล่า ดังนี้

เสาวณิต จุลวงศ์ (2550) ศึกษาทวิวิธีการเล่าเรื่องแบบหลังสมัยใหม่ในบันเทิงคดีร่วมสมัยของไทยที่แต่งขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2531 – 2549 และแนวคิดสำคัญที่เสนอด้วยทวิวิธีการเล่าเรื่องแบบหลังสมัยใหม่ในบันเทิงคดีร่วมสมัย การศึกษาแสดงให้เห็นว่าบันเทิงคดีร่วมสมัยของไทยที่นำมาศึกษาใช้ทวิวิธีการเล่าเรื่องแบบหลังสมัยใหม่หลายประการ ได้แก่ การแสดงความตระหนักรู้ถึงความเป็นเรื่องแต่ง การปฏิเสธรูปแบบปกติของเรื่องเล่า การสร้างความเป็นสหบท การล้อ การผสมผสานความจริงกับความมหัศจรรย์ และการใช้รูปแบบ

วรรณกรรมยอดเยี่ยม เพื่อนำเสนอแนวคิดหลังสมัยใหม่เกี่ยวกับสภาวะสังคม วัฒนธรรม และสถานะของวรรณกรรม ในด้านสภาวะสังคมวัฒนธรรม บันเทิงคดีที่นำมาศึกษาแสดงให้เห็นภาวะการบริโภคและสังคมบริโภคในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมยุคหลัง สังคมเต็มไปด้วยสิ่งจำลองและวัตถุเพื่อการบริโภค ปังเจกบุคคลในภาวะสังคมเช่นนี้มีความทุกข์ ต้องสูญเสียอิสรภาพหรืออำนาจเหนือตนเอง การเปลี่ยนผ่านของยุคสมัยแสดงให้เห็นจากการเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่าหรือบรรทัดฐานของสังคม ในการนำเสนอสถานะของวรรณกรรมจากมุมมองหลังสมัยใหม่ บันเทิงคดีที่นำมาศึกษาแสดงความตระหนักถึงความเป็นเรื่องแต่งและเป็นวาทกรรมการเมืองเชิงอำนาจ และเปิดเผยถึงกรอบข้อจำกัดในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรอบของวรรณกรรมเพื่อชีวิต และด้วยเหตุที่ตระหนักถึงความสัมพันธ์กับการเมืองเชิงอำนาจ บันเทิงคดีร่วมสมัยจึงแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมเป็นปฏิบัติการทางภาษาแบบหนึ่งในรูปของเรื่องเล่าซึ่งมีบทบาทในการสร้าง เสริม สืบทอด ตอบโต้ หรือต่อรองกับความคิดต่างๆ ที่เผยแพร่อยู่ในสังคม ซึ่งทำให้เกิดการกดขี่ ปกปิด บิดเบือนความแตกต่างหลากหลายที่มีอยู่ และไม่เป็นที่ปรารถนาให้หายไปจากความรู้ของสังคม

อรสุธี ชัยทองศรี (2550) ศึกษาบันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็ง จำนวน 13 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงคุณค่าในด้านเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์ รวมไปถึงบทบาทต่อผู้ป่วยโรคมะเร็ง จากการศึกษาวิจัยพบว่าบันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็งมีเนื้อหาที่เอื้อประโยชน์หลายประการ บันทึกเหล่านี้กล่าวถึงประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป่วยเป็นโรคมะเร็งทุกขั้นตอน เช่น สาเหตุของการเป็นโรค วิธีการรักษาตลอดจนการดูแลปฏิบัติตนภายหลังการรักษา เป็นต้น นอกจากนี้ บันทึกบางเรื่อง ผู้เล่ายังเพิ่มเติมความรู้ที่ค้นคว้ารวบรวมจากแหล่งต่างๆ มานำเสนอไว้ด้วย และยังแสดงทรรศนะและแนวคิดที่น่าสนใจอีกหลายประการ การใช้กลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลายในบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีผลในการเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจ

ให้แก่เนื้อหายิ่งขึ้น บันทึกบางเรื่องมีการนำกลวิธีการประพันธ์บันเทิงคดีมาใช้ร่วมด้วย เช่น การสร้างตัวเรื่องให้มีปมปัญหา จุดพลิกผัน และการคลี่คลายเรื่อง การสร้างตัวละครหรือสถานการณ์สมมติ บางเรื่องก็มีการจำลองสถานการณ์มาแล้ว ทำให้เรื่องน่าอ่านและชวนติดตาม เป็นต้น ในส่วนของกลวิธีการใช้ภาษาพบว่าบันทึกเหล่านี้มักใช้ภาษาเรียบง่าย ตรงไปตรงมา ส่วนใหญ่ผู้เล่ามักจะใช้ภาษาพูดเหมือนกำลังสนทนากับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองกับผู้เล่า เสมือนได้ฟังเรื่องราวจากผู้เล่าโดยตรง บางเรื่องยังมีการสรรคำและการใช้ความเปรียบในการบรรยายหรืออธิบาย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดของสิ่งที่กล่าวถึงอย่างชัดเจนและสมจริง

พจมาน มุลทรัพย์ (2551) ศึกษาลักษณะเรื่องเล่าของเกย์ในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ กลุ่มบลูสกาย โซไซตี้ ใน www.pantip.com และศึกษาบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่าดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่าเรื่องเล่าในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์นี้สามารถแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ เรื่องเล่าบันทึกประสบการณ์ชีวิตและเรื่องแต่ง ซึ่งได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้น เรื่องเล่าบันทึกประสบการณ์ชีวิตมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเกย์ โดยเฉพาะการเผชิญหน้าและจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และเนื้อหาที่สะท้อนทัศนคติที่เกย์มีต่อสังคม ส่วนเนื้อหาของนวนิยายและเรื่องสั้นนั้นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเหงาและประสบการณ์ด้านความรักของเกย์ สำหรับกลวิธีการแต่งนั้น ในเรื่องเล่าบันทึกประสบการณ์ชีวิตนั้นมีการนำเสนอจากมุมมองของเกย์ กล่าวคือผู้เขียนซึ่งล้วนเป็นเกย์เล่าเรื่องของตนโดยใช้การเล่าเรื่องจากมุมมองของผู้เล่าที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตนเอง และมีการเน้นมุมมองของเรื่องที่อยู่เป็นเกย์ ส่วนในเรื่องแต่งนั้น พบว่าตัวละครหลักทั้งในเรื่องสั้นและนวนิยายล้วนเป็นเกย์ แก่นเรื่องของเรื่องแต่งเหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านความรักของเกย์ กล่าวคือ เกย์มีความรักที่จริงใจและบริสุทธิ์ถึงแม้ว่าในหลายเรื่องความสัมพันธ์ด้านความรักของเกย์จะไม่ประสบผลสำเร็จ เรื่องเล่าเหล่านี้มีการเน้นมุมมองของเรื่องในด้านอารมณ์ความรู้สึกของเกย์จึงทำให้ผู้อ่านน่าจะเกิดความเข้าใจและเห็นใจของเกย์ลักษณะเหล่านี้พบได้น้อยในเรื่องเล่าทั่วไป บทบาทหน้าที่เรื่องเล่าของเกย์ที่พบ

มี 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เรื่องเล่าเหล่านี้ส่งผลต่อการสร้างความเป็นกลุ่มของกลุ่มบุคคลภายใน โซไซตี้ โดยมีเรื่องเล่าเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้สมาชิกเข้ามารวมตัวกันจนเกิดเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่น ประการที่สอง เรื่องเล่ายังมีบทบาทในการแสดงอัตลักษณ์และภาพตัวตนแก่ กล่าวคือภายในกลุ่มบุคคลภายใน โซไซตี้เป็น "เกย์สีฟ้า" เกย์เป็นผู้ชายธรรมดาที่รักผู้ชายด้วยกัน ไม่ได้เป็น ผู้มีความวิปริตผิดปกติแต่อย่างใด เกย์เป็นผู้ที่มีชีวิตจิตใจเหมือนคนธรรมดาในสังคมทั่วไป ประการสุดท้าย เรื่องเล่าเหล่านี้เป็นการสร้างวาทกรรมของบุคคลภายใน โซไซตี้เพื่อตอบโต้วาทกรรมกระแสหลักที่สร้างความเป็นอื่นให้แก่เกย์

ชุดนิพนธ์ ตรีอำนาจ (2553) ศึกษาลักษณะของเรื่องเล่าความเจ็บป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่ จำนวน 3 เรื่อง โดยวิเคราะห์ในมิติด้านส่วนตัวของเรื่องเล่าความเจ็บป่วย ที่มีส่วนช่วยเยียวยาจิตใจและตัวตนของผู้ป่วย อีกทั้งยังวิเคราะห์ในมิติด้านสังคมของเรื่องเล่าความเจ็บป่วย ซึ่งก่อให้เกิดชุมชนการเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ความเจ็บป่วย จากการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าความเจ็บป่วยเปิดพื้นที่ให้ผู้ป่วยได้บอกเล่าประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับความเจ็บป่วยด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยมิติทางจิตใจ ไม่ว่าจะป็นอารมณ์ความรู้สึก และความเจ็บปวด อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ถ่ายทอดมุมมองที่ตนมีต่อการแพทย์สมัยใหม่ โรค และความเจ็บป่วย ทำให้ผู้ป่วยได้นิยามความหมายใหม่ให้กับความเจ็บป่วย และตนเองในฐานะผู้ป่วย นอกจากนี้เรื่องเล่าความเจ็บป่วยก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีความเจ็บป่วยและความเจ็บปวดเป็นตัวเชื่อมคนในชุมชนเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะป็นชุมชนที่เป็นรูปธรรม หรือชุมชนในจินตนาการ เนื่องจากในการบอกเล่า อ่าน หรือรับฟังเรื่องเล่าความเจ็บป่วย ทำให้ทั้งผู้เล่า ผู้อ่าน หรือ ผู้ฟังได้ก้าวเข้าไปสู่มิติแห่งการแบ่งปันประสบการณ์ความเจ็บป่วย ความทุกข์ ความเจ็บปวด และบทเรียนบางอย่างที่ผู้เล่าได้รับจากประสบการณ์ความเจ็บป่วย นอกจากนี้ ผู้เล่าส่วนใหญ่ก็มักใช้อารมณ์ขันในการนำเสนอ ทำให้เนื้อหาที่เคร่งเครียดผ่อนคลายลงและไม่น่าเบื่อ กลวิธีการประพันธ์

ทั้งหมดนี้จึงมีคุณค่าและสามารถสื่อสารเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง รวมทั้งมีส่วนในการประเทืองอารมณืได้อีกด้วย บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งมีบทบาทต่อสังคมอย่างสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ บทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้แก่โรคมะเร็งและผู้ป่วยโรคมะเร็ง และบทบาทในการเยียวยาผู้ป่วย ในส่วนแรก บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งได้นำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ เช่น โรคมะเร็งเป็นโรครธรรมดาโรคนึงที่พึงรักษาและต่อสู้ มะเร็งไม่ใช่โรคแต่เป็นระบบเตือนภัยให้แก่ร่างกายคล้ายมิตรสนิท และมะเร็งเป็นโอกาสที่ผลักดันให้คนเราได้พัฒนาคุณค่าของตนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนผู้ป่วยโรคมะเร็งนั้นมีภาพลักษณ์ว่าเป็นบุคคลที่กล้าหาญและเข้มแข็งและมีศักดิ์ศรีในตัวเองอย่างเต็มเปี่ยม ในส่วนบทบาทการเยียวยาผู้ป่วยนั้น บันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นกลไกหนึ่งของผู้เขียนใช้เยียวยาจิตใจของตนเองให้คลายความวิตกกังวลและปลอบประโลมให้เกิดกำลังใจได้เป็นอย่างมาก โดยใช้บันทึกเพื่อระบายความคับข้องใจและสารภาพผิด อีกทั้งการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการป่วยเป็นมะเร็งในเชิงบวกยังสามารถปลอบประโลมและเยียวยาจิตใจของผู้เล่าเรื่องเหล่านี้ให้คลายความวิตกกังวลและเกิดกำลังใจได้เป็นอย่างมาก ส่วนผู้อ่านที่เป็นผู้ป่วยนั้นก็สามารเทียบเคียงประสบการณ์ของตนเข้ากับประสบการณ์ของผู้เล่าและได้รับการเยียวยาได้ด้วยกระบวนการในทำนองเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีผลในการเยียวยาผู้อ่านที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ป่วยโรคมะเร็งอีกด้วย ด้วยสาเหตุต่างๆ เหล่านี้บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็งซึ่งเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยประเภทหนึ่งจึงมีคุณค่าในการประเทืองปัญญาและอารมณ์ต่อผู้อ่านอย่างกว้างขวาง

ด้วยเหตุนี้จึงจะสังเกตได้ว่าเรื่องเล่าจึงแตกต่างจากสารประเภทอื่น ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือ บทความวิชาการ ตำรา แผ่นพับ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสารที่ให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา เรื่องบางเรื่องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นความตายของบุคคล การเจ็บป่วยด้วยโรคที่รุนแรง การสื่อสารด้วยเรื่องเล่าจึงทำให้ช่วยลดความน่ากลัวและความรุนแรงของเนื้อหาสาระลงได้ ทำให้ผู้อ่านค่อยๆ ซึมซับและรับสารทีละเล็กทีละน้อยช่วยให้ผู้อ่านสามารถตั้งสติและรับสารได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป อีกทั้งยังได้รับความเพลิดเพลินอีกด้วย

เรื่องเล่า เป็นงานเขียนประเภทหนึ่งที่พบมากในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร เนื่องจากมีความยาวไม่มากนัก อ่านง่าย สนุกสนาน สอดคล้องกับที่ Frank Luther Mott ผู้ชำนาญการด้านนิตยสารอเมริกัน ได้ให้ความหมายของคำว่า นิตยสาร (Magazine) ไว้ว่า “เป็นการนำเอาเรื่องราวต่างๆ มารวมไว้ในเล่มเดียวกัน เช่น นิตยสารฉบับหนึ่งอาจจะมีบทกวี บทความ ตลอดจนข่าว และการวิเคราะห์ข่าว” สอดคล้องกับที่มาของคำว่า Magazín ในภาษาฝรั่งเศสที่หมายถึง “คลังสินค้า” หรือ “คลังเก็บของ” (อ้างใน จงจิต ศรีพรธณ โรเบิร์ต, 2543 : 2) อาจกล่าวได้ว่า นิตยสาร เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่บันทึกและนำเสนอเรื่องราว เหตุการณ์ ค่านิยม ความรู้ ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ ของสังคมให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวมากขึ้น และสิ่งที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบันก็คือ เรื่องของสุขภาพ สังเกตได้ว่า มีสื่อที่นำเสนอความรู้และส่งเสริมสุขภาพมากมาย ไม่ว่าจะเป็นรายการโทรทัศน์ต่างๆ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร โดยเฉพาะนิตยสารเพื่อสุขภาพที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในขณะนี้ ก็คือนิตยสารชีวจิต

นิตยสารชีวจิต เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมบทความเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจของคนในสังคม เรียกได้ว่าเป็นนิตยสารที่ให้ความรู้ วิธีคิด การป้องกัน การรักษา และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับโรคร้ายไข้เจ็บอย่างเป็นปกติจนกระทั่งการรักษาให้หายขาด พร้อมทั้งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการรับมือกับโรคต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคไทรอยด์ โรคไต โรกระบบทางเดินอาหาร โรกระบบทางเดินหายใจ โรกระบบประสาท โรกระบบทางเดินปัสสาวะ โรคผิวหนัง และโรคมะเร็ง ซึ่งโรคมะเร็งนั้นเป็นโรคที่คร่าชีวิตคนไทยเป็นอันดับหนึ่งติดต่อกันมาหลายปีแล้ว ดังที่เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ รายงานว่า

“พบสถิติสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของคนไทยครองแชมป์ 13 ปีซ้อน “จากสถิติในแต่ละปีพบว่า “มะเร็ง” ได้คร่าชีวิตคนทั่วโลกและมีอัตราสูงขึ้น เพื่อให้คนไทยและคนทั่วโลกได้ตระหนักถึงภัยร้ายของโรคมะเร็ง รวมถึงรณรงค์ให้ผู้คนหันมาใส่ใจสุขภาพตัวเอง ทางองค์การอนามัยโลกจึงได้กำหนด “วันมะเร็งโลก” (World Cancer Day) ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ของทุกปี โดยคาดอีก 21 ปีข้างหน้าจะมีผู้ป่วยมะเร็งเพิ่มขึ้นปีละ 24 ล้านคน” สำหรับประเทศไทยนั้น พบว่าโรคมะเร็งเป็นสาเหตุการตายสูงเป็นอันดับ 1 ของคนไทยต่อเนื่องมานานกว่า 13 ปี ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา และจากข้อมูลล่าสุด จากกระทรวงสาธารณสุข พบว่าคนไทยป่วยเป็นโรคมะเร็งรุนแรงมากขึ้น และมีคนไทยเสียชีวิตกว่า 60,000 คนต่อปี ส่วนทั่วโลกมีรายงานการเสียชีวิตปีละเกือบ 8 ล้านคน”

(ไทยรัฐออนไลน์, 4 กุมภาพันธ์ 2557)

จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า มะเร็งเป็นโรคที่รุนแรงและน่าสะพรึงกลัว หลายคนคงได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งผ่านช่องทางต่างๆ มาแล้วมากมาย ไม่ว่าจะ เป็นสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ทางด้านสุขภาพ ก็ล้วนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโรคมะเร็ง ซึ่งภัยร้ายที่คนในสังคมกำลังเผชิญ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหวาดกลัว และคิดว่าโรคมะเร็ง ยากที่จะรักษาให้หายขาดได้ ถึงแม้ว่าจะมีผู้รอดชีวิตจากการป่วยเป็นโรคมะเร็งอยู่จำนวนหนึ่งก็ตาม

นอกจากสถิติการเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งของคนไทยแล้ว เขียร รัตธรรมกุล (2555 : บทนำ) ผู้เขียนหนังสือรอดและสุขกับมะเร็งยังได้กล่าวว่า “โรคมะเร็งมีการเจริญเติบโตเป็นภูมิกากับความเจริญในยุคปัจจุบัน ความเคยชินกับการกินอาหารจานด่วน มลพิษจากสิ่งแวดล้อม แรงกดดันที่สูงขึ้น การขาดการออกกำลังกาย และความเครียดได้ถูกพิสูจน์แล้วว่าเป็นตัวการสำคัญที่บั่นทอนภูมิคุ้มกัน

และทำให้ขาดการนอนหลับแบบมีคุณภาพ ร่างกายพลาดโอกาสซ่อมแซมตนเอง ในช่วงที่ท่วมถึงตีสองเป็นเหตุให้ขาดการซ่อมแซมร่างกายที่เพียงพอ นานวันเข้าโรคร้ายทั้งหลายก็จะตามมา เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย ระบบประสาทจะเสื่อม และข้อต่อในร่างกายอักเสบ มีอาการเจ็บปวดทั้งร่างกาย จนกระทั่งกลายเป็นโรคมะเร็งในที่สุด”

ความร้ายกาจของโรคมะเร็งที่กล่าวมานั้น เป็นสาเหตุให้คนในสังคมไทย ต้องเรียนรู้และหาความรู้ที่จะจัดการกับ “โรคมะเร็ง” หรือเรียนรู้ที่จะหาวิธีการป้องกัน รักษา และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับโรคมะเร็งให้ได้เป็นอย่างดี

นิตยสารชีวิต ซึ่งจัดอยู่ในประเภทนิตยสารเพื่อสุขภาพ (ไศลทิพย์ จารุภูมิ, 2547 : 252) มีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านมีสุขภาพกายสุขภาพใจที่ดีนั้นมีการสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งผ่าน “เรื่องเล่า” ด้วยการสอดแทรกเกร็ดความรู้ หักศคคติ วิธีคิด และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับโรคมะเร็ง ให้ได้อย่างเป็นปกติ จนกระทั่งสามารถเอาชนะรักษาโรคมะเร็งให้หายขาดได้อย่างน่าสนใจด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนสื่อสารต่อผู้อ่านเกี่ยวกับโรคมะเร็งผ่านเรื่องเล่าที่ปรากฏในนิตยสารชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2556

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนสื่อสารแก่ผู้อ่านเกี่ยวกับโรคมะเร็งผ่านเรื่องเล่าที่ปรากฏในนิตยสารชีวิตใน ช่วงปี พ.ศ. 2556

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาเนื้อหาสาระในเรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วยที่สื่อสารต่อผู้อ่านในนิตยสารชีวิตที่ผลิตและออกจำหน่ายในปี พ.ศ. 2556 ทั้งหมด 24 ฉบับ ได้แก่

	ชื่อหนังสือ	รายละเอียดการตีพิมพ์
1	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 342 วันที่ 1 มกราคม 2556
2	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 343 วันที่ 16 มกราคม 2556
3	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 344 วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556
4	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 345 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2556
5	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 346 วันที่ 1 มีนาคม 2556
6	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 347 วันที่ 16 มีนาคม 2556
7	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 348 วันที่ 1 เมษายน 2556
8	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 349 วันที่ 16 เมษายน 2556
9	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 350 วันที่ 1 พฤษภาคม 2556
10	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 351 วันที่ 16 พฤษภาคม 2556
11	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 352 วันที่ 1 มิถุนายน 2556
12	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 353 วันที่ 16 มิถุนายน 2556
13	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 354 วันที่ 1 กรกฎาคม 2556
14	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 355 วันที่ 16 กรกฎาคม 2556
15	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 356 วันที่ 1 สิงหาคม 2556
16	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 357 วันที่ 16 สิงหาคม 2556
17	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 358 วันที่ 1 กันยายน 2556
18	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 359 วันที่ 16 กันยายน 2556
19	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 360 วันที่ 1 ตุลาคม 2556
20	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 361 วันที่ 16 ตุลาคม 2556
21	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 362 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556
22	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 363 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2556
23	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 364 วันที่ 1 ธันวาคม 2556
24	นิตยสารชีวจิต	ปีที่ 15 ฉบับที่ 365 วันที่ 16 ธันวาคม 2556

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องเล่าซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งในนิตยสารชีวิต ในช่วงปี พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา พบเรื่องเล่าจำนวน 6 เรื่อง ใน 2 คอลัมน์ คือ คอลัมน์ “นิยายหมอกับคนไข้” จำนวน 4 เรื่อง และคอลัมน์ “บันทึกหัวใจแกร่ง” จำนวน 2 เรื่อง โดยปรากฏสาระที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารแก่ผู้อ่านใน 4 ลักษณะ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็ง วิธีการรักษาโรคมะเร็ง การสร้างกำลังใจต่อสู้กับโรคมะเร็ง และข้อคิดบางประการที่ได้รับจากโรคมะเร็งดังนี้

ความรู้เรื่องโรคมะเร็งจาก “เรื่องเล่า”

เรื่องเล่าเกี่ยวโรคมะเร็งมักจะมีการสอดแทรกเกร็ดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็ง เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลพอสังเขป เช่น สาเหตุของโรคมะเร็ง ชื่อของมะเร็งแต่ละชนิด และลักษณะของอาการของมะเร็งชนิดต่างๆ โดยเล่าผ่านประสบการณ์ของแพทย์ที่ทำการรักษาและผู้ป่วยโรคมะเร็ง ดังนี้

บันทึกหัวใจแกร่ง “ตอนเมื่อนางเอก (เกือบ) พลัดทำให้เซลล์ร้าย” เป็นเรื่องเล่าผ่านประสบการณ์ของคุณเอมี กลิ่นประทุม นักแสดงสาวที่ไปตรวจสุขภาพและตรวจภายใน แล้วบังเอิญพบว่า ปากมดลูกของตนเองมีเซลล์ผิดปกติที่พร้อมจะเจริญเติบโตเป็น “มะเร็งปากมดลูก”

คุณหมอแจ้งว่า ปากมดลูกมีมีเซลล์ผิดปกติที่พร้อมเจริญเติบโตเป็นมะเร็งปากมดลูก โดยทั่วไปมักพบในผู้หญิงวัย 40 ปีขึ้นไป การตรวจพบเซลล์ผิดปกติชนิดนี้ในผู้หญิงวัย 24 ปี จึงถือเป็นกรณีที่พบได้น้อย

เมื่อถามถึงสาเหตุ คุณหมอกล่าวว่า อาจเป็นเพราะกรรมพันธุ์ เนื่องจากซักประวัติแล้วพบว่า คุณแม่ก็เป็น

เหมือนกัน แต่ตรวจพบหลังจากมีลูกแล้ว จึงตัดมดลูกและรังไข่ทิ้งไป ส่วนกรณีของมีตรวจพบตั้งแต่อายุน้อยและยังไม่เคยมีลูก ความเสี่ยงและโอกาสลูกถามจะสูงกว่า

ทั้งนี้คุณหมอบอกว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดในการยับยั้งไม่ให้เซลล์ลูกถามคือ การดูแลร่างกายให้แข็งแรงเพราะไม่มียา รักษา ถ้าร่างกายอ่อนแอเมื่อใด เซลล์ผิดปกติจะกระจายทันที นอกจากนี้คือการตรวจเช็คค่าเซลล์ผิดปกติเจริญเติบโตถึงขั้นไหน ซึ่งมีด้วยกัน 3 ชั้น หากเซลล์เจริญเติบโตถึงชั้นที่ 3 และลูกถามต่อไปจะกลายเป็นเซลล์มะเร็งปากมดลูกทันที

(ชีวิต ฉบับที่ 362 เดือนพฤศจิกายน 2556 : 59)

เรื่องเล่าของคุณเอมี ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก ทำให้ผู้อ่านทราบว่ “มะเร็งปากมดลูก” มักพบในผู้หญิงวัยสี่สิบปีขึ้นไปแต่ก็สามารถพบในผู้หญิงวัยยี่สิบต้นๆ ได้ สาเหตุมาจากกรรมพันธุ์ นอกจากนี้ยังทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เซลล์มะเร็งไม่ลูกถามก็คือ การออกกำลังกาย

คอลัมน์นิยายหมอกับคนไข้ “เรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเนื้อรก” เป็นการเล่าเรื่องของคุณหมอกจากประสบการณ์การผ่าตัดผู้ป่วยที่เป็นโรคมะเร็งเนื้อรก จากชื่อโรค “มะเร็งเนื้อรก” ผู้เล่าเรื่องก็คือคุณหมอได้ให้ความรู้แก่ผู้อ่านผ่านบทสนทนาหรือข้อซักถามของพยาบาลชื่อ “เหลียง” ซึ่งเป็นผู้ช่วยผ่าตัด ความว่

เหลียง พยาบาลผู้ช่วยผ่าตัด ถามว่ “ที่หมอวินิจฉัยว่ เป็นโรคคอร์ซิโนมา (Choriocarcinoma) นั้น เป็นอย่างไรนะคะ”

ฉันทักหน้า เนื่องจากโรคนี้เป็นโรคที่พบน้อยมาก เหลียงซึ่งเรียนจบพยาบาลมานานคงลืมไปแล้ว จึงบอกสั้น ๆ ว่ “มะเร็งเนื้อรกไง” แต่นั้นเหลียงก็ไม่ถามอะไรอีก

...มะเร็งเนื้องอกที่ฝังตัวในมดลูก จะเป็นก้อนดำคล้าย
 ก้อนเลือดที่จับตัวแข็งปูดโปนออกมาจากผิวของมดลูก มีก้อน
 ใหญ่ๆ ทั้งหมดถึง 4 ก้อน มองดูเหมือนใบหน้าสัตว์ประหลาด
 ฉนั้นอธิบายให้ป่าใหม่และผู้ใหญ่ฟังอยู่นานเกี่ยวกับโรคนี้นี้
 โดยอธิบายว่า เป็นมะเร็งชนิดหนึ่ง เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุ
 เหมือนมะเร็งส่วนใหญ่

เซลล์มะเร็งเริ่มเกิดที่เซลล์ของรก เป็นโรคหายาก
 ไม่ค่อยพบผู้ป่วย มักเกิดหลังการตั้งครรภ์ ทั้งตั้งครรภ์ผิดปกติ
 ไม่ว่าจะตั้งครรภ์ไขปลาคูก แห้ง หรือท้องนอกมดลูก มะเร็งมัก
 อยู่ในมดลูกโตเร็ว ทำให้มีเลือดออกผิดปกติจากช่องคลอด
 ปวดท้อง และมีอาการเหมือนคนตั้งครรภ์ เนื่องจากเป็นมะเร็ง
 เนื้องอก เวลาตรวจปัสสาวะจะพบฮอร์โมนซึ่งเป็นสารเคมีของ
 การตั้งครรภ์ที่เนื้องอกปล่อยออกมา

(ชีวิต ฉบับที่ 353 เดือนมิถุนายน 2556 : 43)

เรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเนื้องอก ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้
 เกี่ยวกับโรคมะเร็งเนื้องอกว่ามีชื่อทางการแพทย์ว่า “โรคมะเร็งอวัยวะสืบ
 (Choriocarcinoma)” มีรูปร่างลักษณะเป็นก้อนเลือดแข็งๆ ที่ฝังตัวอยู่ในมดลูก
 ทำให้มดลูกมีลักษณะเป็นก้อน นอกจากนี้ผู้เขียนยังบรรยายอีกว่า “มองดูเหมือน
 ใบหน้าสัตว์ประหลาด” ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการย้อนคิดถึงสัตว์ประหลาดในวัย
 เด็ก ว่ามีหน้าตาเป็นอย่างไร ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและอารมณ์สใน
 การอ่านพร้อมกับได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องของโรคมะเร็งด้วย อีกทั้งยังได้
 รับทราบถึงสาเหตุของการเกิดมะเร็งเนื้องอกและอาการแรกเริ่มว่า “มักเกิด
 หลังจากการตั้งครรภ์ ทั้งตั้งครรภ์ผิดปกติ ไม่ว่าจะตั้งครรภ์ไขปลาคูก แห้ง หรือ
 ท้องนอกมดลูก มะเร็งมักอยู่ในมดลูก โตเร็ว ทำให้มีเลือดออกผิดปกติจาก

ช่องคลอด ปวดท้อง และมีอาการเหมือนคนตั้งครรภ์ เนื่องจากเป็นมะเร็งเนื้อรก เวลาตรวจปัสสาวะจะพบฮอร์โมนซึ่งเป็นสารเคมีของการตั้งครรภ์ที่เนื้อรกปล่อยออกมา” อันเป็นที่มาของชื่อมะเร็งเนื้อรคนั้นเอง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นสาระความรู้ที่ผู้ส่งสารหรือผู้เล่าเรื่องสอดแทรกไว้ในเรื่องเล่าได้อย่างกลมกลืน ทำให้เรื่องเล่า “มีรูปแบบคล้ายคลึงกับสารคดีที่ให้ความรู้ทางการแพทย์ แต่น่าสนใจและอ่านเข้าใจง่ายกว่า” (อรสุธี ชัยทองศรี, 2554 : 118) นอกจากนี้เรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วยโรคมะเร็งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพราะความรู้ต่างๆ ที่ได้รับเป็นการนำเสนอจากประสบการณ์ตรงของแพทย์และผู้ป่วยโรคมะเร็งทั้งสิ้น

“เรื่องเล่า” กับวิธีการรักษาโรคมะเร็ง

นอกจากความรู้เกี่ยวกับ “โรคมะเร็งปากมดลูก” และ “โรคมะเร็งเนื้อรก” ที่ผู้เขียนสอดแทรกไว้ในเรื่องเล่าแล้ว ผู้เขียนยังอธิบายถึงวิธีการรักษาโรคมะเร็งทั้งสองชนิดนี้ด้วยการผ่าตัดและการรับยาเคมีบำบัด ดังเรื่องเล่า “เรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก” เรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรก” และ “เรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเนื้อรก” ดังต่อไปนี้

ในเรื่องเล่าจากห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเนื้อรก ผู้เขียนได้เล่าเรื่องหรืออธิบายขั้นตอนการรักษาคุณป้าใหม่ ผู้ป่วยที่มีเซลล์ผิดปกติฝังตัวอยู่ในมดลูกพร้อมกับก้อนมะเร็งขนาดใหญ่ ทำให้คุณหมอดังกล่าวต้องรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด ซึ่งการผ่าตัดนั้นคุณหมอดังกล่าวต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างมาก และหลังจากผ่าตัดเรียบร้อยแล้ว คุณป้าใหม่ยังต้องรับการรักษาด้วยการใช้เคมีบำบัดด้วย

ในห้องผ่าตัด...โคมโไฟขนาดใหญ่สาดแสงไปยังผู้ที่นอน
อยู่บนเตียงซึ่งมีรูปร่างผอมสูง อายุ 40 ปี ชอบเรียกตนเองว่า
“ป้าใหม่” ทำให้ใครๆ พลอยเรียกเช่นนั้นด้วย

เมื่อเตรียมการผ่าตัดพร้อม ฉันใช้มีดกรีดเปิดหน้าท้องด้วยความระมัดระวัง เพราะนี่เป็นการผ่าตัดมะเร็งเนื้อรกครั้งแรกในชีวิต เมื่อผ่าตัดไปถึงมดลูก ไม่คาดคิดมาก่อนว่า มะเร็งเนื้อรกที่ฝังตัวในมดลูก จะเป็นก้อนดำคล้ายก้อนเลือดที่จับตัวแข็งปูดโปนออกมาจากผิวของมดลูก มีก้อนใหญ่ๆ ทั้งหมดถึง 4 ก้อน มองดูเหมือนใบหน้าสัตว์ประหลาด

...การผ่าตัดจึงใช้เวลานาน ทำให้เสียเลือดมากกว่าการผ่าตัดเนื้องอกมดลูกธรรมดา จนต้องให้เลือดทดแทน เมื่อผ่าตัดยกมดลูกพร้อมก้อนมะเร็งขนาดใหญ่ ซึ่งโตเท่ากับทารกในครรภ์ คนท้องประมาณสี่เดือนออกได้สำเร็จ ฉันรู้สึกโล่งใจ หลังจากนั้นก็เย็บปิดช่องท้องแต่ละชั้นจนเสร็จสิ้น

แม้ตัดมดลูกไปเรียบร้อยแล้ว แต่ฉันยังนัดแอมมาตรวจเพื่อติดตามฮอร์โมนช่องรก ที่ชื่อเอชซีจี (Beta hCG; Human chorionic gonadotropin) ซึ่งเป็นสารเคมีของการตั้งครรภ์ที่ใช้ติดตามว่ามะเร็งเนื้อรกหายหรือยัง ผลตรวจพบว่า นอกจากไม่ลดแล้ว ฮอร์โมนยังค่อยๆ ใต้ระดับขึ้นสูง

ระดับฮอร์โมนเอชซีจีแสดงให้เห็นว่ามะเร็งกำลังจะกลับมาแล้วมันก็กลับมาจริงๆ เพียงสามเดือนหลังผ่าตัด มะเร็งได้กระจายไปเต็มปอด จากภาพเอกซเรย์เห็นก้อนขาวๆ คล้ายปุยนุ่นอยู่เต็มปอดทั้งสองข้าง ฉันแนะนำให้ป่าใหม่รับยาเคมีบำบัดเพื่อกำจัดมะเร็งเนื้อรกที่ปอด ซึ่งตามตำราว่าไว้ว่า มะเร็งเนื้อรกก้อนนั้นเป็นโรคตอบสนองต่อยาเคมีบำบัดได้ดีมาก จึงทำให้มีโอกาสหายร้อยละ 90-100 ที่เดียว ป่าใหม่และสามียินยอมและทำตามคำแนะนำทุกอย่าง

ยาเคมีบำบัดที่ฉันให้ไม่มีฤทธิ์รุนแรงน่าสะพรึงกลัว แก่ผมร่วงบ้าง คลื่นไส้อาเจียนเล็กน้อยเท่านั้นตอนให้ยา โดยให้ยาหนึ่งสัปดาห์ แล้วหยุดสามสัปดาห์ พบว่า เมื่อให้ครบ 10 ครั้ง ก่อนมะเร็งเนื้องอกที่ปอดหายไปเป็นปลิดทิ้ง ทั้งระดับฮอร์โมนเอชซีจีก็ค่อยๆ ลดลงจากค่าเป็นหมื่น กลายเป็นศูนย์ เมื่อติดตามผลนานสามปี ฉันแน่ใจว่าป่าใหม่หายจากโรคร้ายนี้แล้ว

ปัจจุบันป่าใหม่ซึ่งอายุ 60 ปี ยังแข็งแรงดีและยังมาหาฉันทุกปีเพื่อตรวจภายใน ฉันเคยบอกแก่ว่า “ป่าใหม่ โรคมะเร็งเนื้องอกที่เป็นนั้นหายขาดไปนานแล้ว ไม่ต้องมาตรวจภายในทุกปีก็ได้” ป่าใหม่ซึ่งหุ่นยังผอมสูงเหมือนเดิม ตอบด้วยรอยยิ้มว่า “ไม่รู้เป็นไร...ครบปีต้องคิดถึงหมอ อยากมาหาหมอ ขออนุญาตให้ป่าใหม่มาหาหมอทุกปีเถอะนะ หมอนะ”

(ชีวิต ฉบับที่ 353 เดือนมิถุนายน 2556 : 43)

การผ่าตัดและการใช้ยาเคมีบำบัด เป็นสองวิธีการรักษาที่แพทย์เลือกใช้เพื่อรักษาโรคมะเร็งเนื้องอกที่คุณป่าใหม่กำลังเผชิญอยู่ สังเกตได้ว่าผู้เล่าเรื่องอธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการรักษาอย่างละเอียด ความประณีตในการผ่าตัด ตลอดจนความเอาใจใส่ดูแลผู้ป่วยเป็นอย่างดี จนผู้ป่วยหายเป็นปกติ ดังที่ผู้เล่าเรื่องเล่าว่า “เมื่อให้ครบ 10 ครั้ง ก่อนมะเร็งเนื้องอกที่ปอดหายไปเป็นปลิดทิ้ง ทั้งระดับฮอร์โมนเอชซีจีก็ค่อยๆ ลดลงจากค่าเป็นหมื่น กลายเป็นศูนย์ เมื่อติดตามผลนานสามปี ฉันแน่ใจว่าป่าใหม่หายจากโรคร้ายนี้แล้ว” ทำให้ป่าใหม่เกิดความประทับใจแพทย์ผู้รักษาอย่างมากดังคำพูดของป่าใหม่ที่ว่า “ไม่รู้เป็นไร...ครบปีต้องคิดถึงหมอ อยากมาหาหมอ ขออนุญาตให้ป่าใหม่มาหาหมอทุกปีเถอะนะ หมอนะ”

ข้อคิดและกำลังใจจาก “มะเร็ง” ผ่าน “เรื่องเล่า”

สิ่งที่ได้จากการอ่าน “เรื่องเล่า” นอกเหนือจากความรู้ ประสบการณ์ วิธีการรักษาโรคมะเร็งแล้ว สิ่งสำคัญที่ทำให้เรื่องเล่ามีลักษณะที่โดดเด่นก็คือ เรื่องเล่าสามารถให้ข้อคิดและกำลังใจแก่ผู้อ่านได้ การศึกษาการเล่าเรื่องจาก “เรื่องเล่า” พบว่า ผู้เขียนมีกลวิธีการเล่าเรื่อง 2 แบบ คือ ให้ผู้ป่วยเป็นผู้เล่าเรื่อง และให้คุณหมอเป็นผู้เล่าเรื่อง ดังที่ อีราวดี ไตลิงคะ เรียกการเล่าเรื่องนี้ว่า “ผู้เล่าเรื่องแบบสรรพนามบุรุษที่ 1” คือ ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครในเรื่อง และเป็น ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนประสบมา นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีการนำเสนอ 2 แบบ ด้วยกัน คือ ผู้เล่าเรื่องสรุปความคำพูดหรือความคิดของตัวละครหรือรายงาน ผู้อ่าน และผู้เล่าเรื่องยกคำพูดของตัวละคร (quotation) อาจเป็นการยกคำพูดของ ตัวละครมาเสนอโดยตรง (direct quotation) (อีราวดี ไตลิงคะ, 2546 : 28-45)

การเล่าเรื่องสองแบบนี้มีลักษณะร่วมกันคือ การให้กำลังใจและข้อคิด บางประการแก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่างการเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์ของคุณแคทรียา อิงลิช ในคอลัมน์บันทึกหัวใจแกร่ง

หลังจากที่คุณแคทรียา อิงลิช ได้พบกับเหตุการณ์อันเลวร้าย คือ คุณแม่ ได้รับอุบัติเหตุถ่านระเบิดใส่ตา และคุณน้ำเสียชีวิตกะทันหันด้วยอาการป่วย ทั้งสองเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุดในชีวิตของคุณแคทรียา อิงลิช การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งสมองของคุณพ่อคงเป็นเหตุการณ์ที่ยิ่งกว่ารุนแรง ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่า “โรคร้ายที่จู่โจมคุณพ่อของเธออย่างไม่ทันตั้งตัว ทำให้จิตใจที่เพิ่งฟื้นตัวจากความสูญเสียทรุดฮวบลงอีกครั้ง และไม่รู้ว่าจะหัวใจดวงเดิมจะกลับมา กล้าแกร่งได้อย่างไร” สะท้อนให้เห็นว่าคุณแคทรียา กำลังขาดกำลังใจอย่างหนัก

ตรงกันข้ามกับคุณพ่อ ซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคมะเร็งสมอง กลับมีกำลังใจที่เข้มแข็ง และยังร่าเริง ไม่ย่อท้อต่อการรักษา และเข้มแข็งอดทนต่อความเจ็บปวดของร่างกาย ดังที่คุณแคทรียาเล่าว่า “นี่ถึงภาพท่านหลังผ่าสมอง ท่านยังร่าเริง ไม่แสดงอาการท้อใจ ทั้งที่ศีรษะมีรอยผ่าเป็นรูปตัวยูขนาดใหญ่ รอบๆ ผลมมี

รอยเย็บ และอุปกรณ์การแพทย์ที่ดูคล้ายลูกแม็กขนาดใหญ่เย็บอยู่ทั่วศีรษะ แต่
 “ไม่บ่นว่าเจ็บเลย พุดแค่ว่ารู้สึกคันหัวเท่านั้น” “บางครั้งเห็นท่านแล้วก็อดสงสัย
 ไม่ได้ว่าผ่าตัดสมองมาจริงหรือ เพราะดูปกติมากเหมือนไม่ใช่ผู้ป่วย” แสดงให้เห็น
 ว่าคุณพ่อ ผู้ที่กำลังป่วยเป็นโรคมะเร็งสมองชนิดรุนแรงที่สุด ยังมีกำลังใจที่ดีเยี่ยม
 และกำลังใจที่เข้มแข็งของคุณพ่อตัวเองที่ทำให้คุณแคทริยาและคนในครอบครัวมี
 กำลังใจที่จะต่อสู้กับโรคร้ายไปพร้อมกับคุณพ่อ “ความเข้มแข็งของคุณพ่อเต็มเต็ม
 กำลังใจของคุณแคทและสมาชิกในบ้านให้พร้อมเดินหน้าสู้กับมะเร็งสมองต่อไป”
 นอกจากนี้แคทริยายังกล่าวอีกว่า “ความเข้มแข็งของคุณพ่อช่วยบรรเทา
 ความเจ็บปวดที่หัวใจของเธอได้จริงๆ”

เรื่องราวต่างๆ ที่คุณแคทริยา อิงลิช กำลังเผชิญอยู่นี้ ทำให้คุณแคทริยา
 ได้ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตว่า อุปสรรคปัญหาที่เข้ามาในชีวิต
 ขณะนี้ เหมือนกับบททดสอบที่เข้ามาทำให้ชีวิต ทำให้ตนเองเป็นคนเข้มแข็งมาก
 ขึ้น ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค และให้คิดว่าเรามีความหวังเสมอ ถ้าหากเราคิดที่จะ
 แก้ไขปัญหานี้โดยไม่ยอมแพ้ ความว่า

ปัญหาที่เจอทุกวันนี้แคทมองเป็นบททดสอบนะคะ
 ไม่ใช่อุปสรรค เพราะบททดสอบมีให้เราก้าวข้าม มีให้แก้ไข ถ้าเรา
 ผ่านได้ หากเจออะไรที่หนักหนากว่านี้ในอนาคตก็จะไม่ย่อท้อ

อย่างแรก ต้องคิดว่าไม่มีอะไรจะมาทำร้ายเราได้ ชีวิต
 นี้ต้องเดินหน้าต่อไป ให้มองดูว่าเรายังมีพ่อแม่พี่น้องและเพื่อนๆ
 อีกมากมายที่คอยมองดูเรา ให้กำลังใจเรา อย่างที่สองคือ คิด
 แต่สิ่งที่ดีๆ เอาไว้ เพราะแม่คุณพ่อจะป่วยด้วยโรคที่ร้ายแรง แต่
 แคทไม่หมดหวัง ในคิดในแง่ร้าย เพียงแค่แก้ไขปัญหาไปตามที่
 เป็น

เพราะคนเราเกิดมามีเพียงชีวิตเดียวเท่านั้น หากเจอ
 ปัญหาแล้วยอมแพ้เลยก็นับว่าน่าเสียดายที่เกิดมา จริงไหมคะ”
 แคทริยา อิงลิช กล่าวด้วยหัวใจที่กล้าแกร่ง

(ชีวิต ฉบับที่ 343 เดือนมกราคม 2556 : 52)

บันทึกหัวใจแกร่งอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องเล่าของคุณเอมี กลิ่นประทุม ที่ตรวจพบว่า ปากมดลูกของตนมีเซลล์ผิดปกติพร้อมเจริญเติบโตเป็นมะเร็งปากมดลูก หลังการผ่าตัดสองเดือนคุณเอมี เมื่อแผลจากการผ่าตัดหายเรียบร้อยดีแล้ว คุณเอมีได้ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิต ด้วยการให้ความสำคัญกับการดูแลตัวเอง และออกกำลังกายมากขึ้น “อย่างแรก คือ การทำงาน ถ้าเป็นไปได้มีจะรับละครครั้งละหนึ่งเรื่อง ไม่รับพร้อมกันหลายๆ เรื่อง เพราะแบบนั้นจะกระทบต่อการพักผ่อน อย่างที่สอง การออกกำลังกาย ตั้งใจว่า เราต้องมีระเบียบวินัยในเรื่องการออกกำลังกาย และบทเรียนที่ได้จากเจ็บป่วยนี้ ทำให้รู้ว่าคนที่รักษาร่างกายได้ดีที่สุดคือตัวเราเอง” เพราะคุณหมอที่รักษาเคยบอกว่า

ปัจจัยสำคัญที่สุดในการยับยั้งไม่ให้เซลล์ลุกลามคือ การดูแลร่างกายให้แข็งแรงเพราะไม่มียารักษา ถ้าร่างกายอ่อนแอเมื่อใด เซลล์ผิดปกติจะกระจายทันที นอกจากนี้คือการตรวจเช็คค่าเซลล์ผิดปกติเจริญเติบโตถึงขั้นไหน ซึ่งมีด้วยกัน 3 ชั้น หากเซลล์เจริญเติบโตถึงชั้นที่ 3 และลุกลามต่อไปจะกลายเป็นเซลล์มะเร็งปากมดลูกทันที

ดังนั้นต้องมี**ปฏิวัติตัวเอง**เพื่อยับยั้งเซลล์ผิดปกติไม่ให้ลุกลาม โดยการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตให้ดีต่อสุขภาพมากที่สุด

สำหรับมีการตรวจพบเซลล์ผิดปกติที่ปากมดลูกเป็นเหมือนสัญญาณเตือนให้หันมาใส่ใจสุขภาพตั้งแต่นั้นๆ เพราะหากพลาดทำเสียทีอีกครั้ง อาจพ่ายแพ้เซลล์ร้ายอย่างราบคาบโดยไม่ทันตั้งตัวค่ะ

(ชีวิติต ฉบับที่ 362 เดือนพฤศจิกายน 2556 : 59)

เรื่องเล่า“หลังห้องผ่าตัด ตอนมะเร็งเยื่อโพรงมดลูก” คุณหมอผู้เล่าเรื่องได้เล่าถึงผู้ป่วยที่ชื่อ มาลี ว่าป่วยด้วยโรคมะเร็งเยื่อโพรงมดลูกในระยะที่สอง ต้องรักษาด้วยการผ่าตัดและการฉายรังสี แต่คุณมาลีไม่ยอมรักษา ทำให้คุณหมอต้องพยายามพูดโน้มน้าวใจจนคุณมาลีรับการรักษาจนหายเป็นปกติ

มาลีบอกว่า เป็นตายอย่างไรก็ไม่ขอตรวจภายใน ตามความเชื่อว่า ตนเองเป็นสาวบริสุทธิ์ คงเจ็บเวลาตรวจ ฉันทตามใจคนไข้ เปลี่ยนมาตรวจมดลูกด้วยเครื่องอัลตราซาวนด์แทน ผลการตรวจทางอัลตราซาวนด์พบว่า มดลูกโต มีเยื่อโพรงมดลูกหนามาก อาการต้องสงสัยจะเป็นมะเร็งเยื่อโพรงมดลูก

เธอปฏิเสธทันที แล้วพูดว่า “ไม่มีลูกไม่มีผิว ตายก็ตายไป ไม่มีอะไรให้ห่วง กลัวเจ็บ ไม่ชูดมดลูกหรอก ยิ่งถ้าเป็นมะเร็งก็ไม่รักษาหรอก ยอมตาย”

ฉันพยายามเกลี้ยกล่อมมาลีให้ชูดมดลูก โดยบอกว่า “ไม่เจ็บ ชูดแล้วเลือดจะได้หยุด แล้วจะได้ไปเก็บสายบัวได้ และให้แม่ของมาลีช่วยพูดจนมาลียอมเข้ารับการผ่าตัด

เมื่อมาถึงห้องผ่าตัด มาลีรีบบอกวิสัญญีแพทย์ว่า “ขอหลับก่อนนะ” อย่าให้ได้ยินเสียงก๊อๆ แก๊กๆ อะไรนะ กลัว” หมอตอบมาพูดอย่างใจดีว่า “ครับ ไม่ต้องกลัวครับ ให้หลับเดี๋ยวนี้เลย”

วิธีการรักษามะเร็งเยื่อโพรงมดลูกระยะที่สอง คือ ผ่าตัดมดลูก ปีกมดลูก และต่อมน้ำเหลืองออก ตามด้วยการใช้รังสีรักษา (ฝังแร่ ฉายแสง) คงต้องรักษาตัวนาน ทั้งยังอาจมีโอกาสหายจากโรคเพียงร้อยละ 60 จึงต้องคิดหาวิธีบอก เพราะมาลีสิ้นปากไว้ว่า หากเป็นมะเร็ง ขอยอมตาย จะไม่รักษาตัว

สุดท้ายมาลีบอกว่าไม่มีเงิน แต่ฉันบอกว่าไม่มีเงินไม่เป็นไร เตี้ยให้สังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลช่วยเหลือค่า

รถ ค่าที่พัก ค่ากิน สุดท้ายของสุดท้ายมาลิจึงไม่รู้จะหา
 ข้ออ้างอะไร เลยต้องไปรักษาตัวที่สถานพยาบาลแห่งนั้น โดย
 การผ่าตัดและฉายแสง

เรื่องที่เล่ามานั้นเป็นเรื่องเมื่อสิบปีที่แล้ว ปัจจุบันมาลี
 เป็นเจ้าของร้านโอท็อปเล็กๆ ชายเม็ตบัวอกรอบที่ตัวเอง แม่
 ของเธอเสียชีวิตไปแล้วเมื่อปีก่อนด้วยโรคหัวใจ มาลีมีฐานะ
 มาโรงพยาบาลคราใด มักจะเอาเม็ตบัวอกรอบมาฝาก
 พร้อมเล่าซ้ำๆ ว่า

“ไม่ได้หมอกับแม่ช่วยกันชักชวนให้ไปรักษา ฉันคง
 ตายไปแล้ว นี่หมอรู้ไหมว่า ตอนไปรักษาตัวที่สถานพยาบาล
 หมอบอกว่ามะเร็งมีสี่ระยะ ระยะหนึ่งเป็นน้อยที่สุด ระยะที่สี่
 เป็นมากที่สุด ส่วนฉันนะเป็นระยะที่สอง”

“ตอนไปรักษานะ มีคนใช้ระยะหนึ่งเยอะเยอะเลยใจ
 แป้วเลย กะว่าคงตายก่อนใครเป็นแน่ พอไปหาหมอที่ไร
 คนใช้ระยะหนึ่งคนโน้นคนนี้ตายไปทีละคนสองคน แต่ฉันที่
 ป่วยในระยะสองกลับไม่เป็นไร”

“นอกจากรอดชีวิตมานับสิบปีแล้ว ยังอ้วนท้วน
 สมบูรณ์ กินต้อยต้อยอยู่เลยนะหมอ”

(ชีวิต ฉบับที่ 351 เดือนพฤษภาคม 2556 : 59)

เรื่องเล่าของคุณหมอหลังการผ่าตัด สะท้อนให้เห็นว่า คุณหมอ ไม่ได้มี
 หน้าที่รักษาผู้ป่วยเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำหน้าที่ให้กำลังใจ โน้มน้าวใจ และ
 ช่วยผู้ป่วยหาทางออกในการรักษาด้วย เห็นได้จากการที่คุณหมอให้นักสังคม
 สงเคราะห์ของโรงพยาบาลช่วยเหลือค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ของผู้ป่วย
 เนื่องจากต้องเดินทางไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่นที่อยู่ห่างไกลจากบ้านของผู้ป่วย

จึงกล่าวได้ว่า กำลังใจและการช่วยหาทางแก้ไขปัญหาให้ผู้ป่วยของแพทย์นั้น ช่วยให้ผู้ป่วยมีกำลังใจที่จะรักษาตัวให้หายขาดจากโรคมะเร็งเหมือนกับที่คุณมาลี ผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกระยะที่สอง ที่ได้รับการรักษาจนหายเป็นปกติ

เรื่องเล่าหลังการผ่าตัด ตอนตัดอวัยวะชายก่อนเป็นมะเร็ง ผู้เล่าเรื่องคือ คุณหมอ เจ้าของไข้ของคุณสุรัสวดี (นามสมมุติ) โดยคุณเล่าว่า “เธอเป็นสาว รูปร่างสูงโปร่ง หุ่นเพรียวเหมือนนางแบบ อันที่จริงเธอก็ทำงานคล้ายนางแบบนั่นแหละ เพราะมีอาชีพหลักเป็นพริตตี้” “คนไข้หน้าตาดีมาก ตามคมโต ริมฝีปากบาง เรียว มองด้านข้างเห็นจมูกโด่งเป็นสัน หน້วยาวรูปไข่ มีโหนกแก้ม ดูเท่ทันสมัย ผิวเธอขาวเหมือนมืออร่า” (ชีวจิต ฉบับที่ 364 เดือนธันวาคม 2556 : 52) แสดงให้เห็นว่า คุณสุรัสวดีเป็นผู้หญิงที่สวยงาม แต่กลับป่วยเป็นโรคระเคเทียมชาย หมายถึง “ผู้ที่มีโครโมโซมเป็นเอกซวาย (XY) แบบผู้ชาย มีลูกอวัยวะ แต่อวัยวะภายนอกไม่ว่าเต้านมหรืออวัยวะเพศแสดงออกว่าเป็นผู้หญิง เนื่องจากร่างกายไม่รับฮอร์โมนเพศชาย (Androgen Insensitivity Syndrome) ซึ่งกลุ่มอาการนี้พบได้น้อย มีเพียง 1 รายต่อผู้หญิง 20,000 ราย” (ชีวจิต ฉบับที่ 364 เดือนธันวาคม 2556: 53) เนื่องจากต่อมเพศที่อยู่ที่ขาหนีบอาจจะเปลี่ยนเป็นเนื้อร้ายหรือมะเร็งได้ แพทย์แนะนำให้ตัดลูกอวัยวะที่อยู่ในร่างกายบริเวณขาหนีบออก เพราะอาจจะเป็นมะเร็งได้ ท้ายสุดคุณสุรัสวดียินดีที่จะรับการผ่าตัด แต่สิ่งที่สำคัญที่ได้จากเรื่องเล่าเรื่องนี้ก็คือ ข้อคิดบางประการในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นว่าโลกนี้ยังมีความยุติธรรมอยู่ และในความโชคร้ายยังมีความโชคดียู่เสมอ ดังที่ผู้เขียนได้สรุปไว้ตอนท้ายของเรื่องว่า “คุณผู้อ่านที่รัก โลกนี้มีความยุติธรรมที่จะแบ่งให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แม้คุณสุรัสวดีจะโชคร้ายเป็นกะเทยเทียม แต่ความสวยงามของเธอไม่เป็นสองรองใคร ฉันทเองได้สังเกตเรื่องความยุติธรรมของโลกในคนหลายๆ คน พบว่า หากคนไหนโชคร้ายกว่าใครในเรื่องหนึ่ง เขาก็จะโชคดีกว่าใครในเรื่องหนึ่งหรือหลายๆ เรื่องเสมอ” (ชีวจิต ฉบับที่ 364 เดือนธันวาคม 2556 : 53)

จะเห็นได้ว่า ข้อคิด กำลังใจ และความประทับใจของผู้ป่วยที่มีต่อการรักษา หรือต่อแพทย์ผู้รักษาที่พบในเรื่องเล่าเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรื่องของผู้ป่วยหรือการเล่าเรื่องของแพทย์ผู้รักษา จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เรื่องเล่ามีลักษณะเฉพาะ มีความโดดเด่นว่างานเขียนประเภทอื่นที่นำเสนอเกี่ยวกับโรคมะเร็ง ดังคำพูดของป่าใหม่ที่มีต่อแพทย์ว่า “ไม่รู้เป็นไร...ครบปีต้องคิดถึงหมออยากมาหาหมอ ขออนุญาตให้ป่าใหม่มาหาหมอทุกปีเถอะนะ หมอนะ” (ชีวิตฉบับที่ 353 เดือนมิถุนายน 2556 : 43)

สรุปและอภิปรายผล

สรุปการศึกษาเรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วยโรคมะเร็งจากนิตยสารชีวิต ในฐานะเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่เป็น “สื่อ” กลางช่วยสื่อสารความหมายบางประการระหว่างผู้เล่าเรื่อง (ผู้ส่งสาร) ไปยังผู้อ่าน (ผู้รับสาร) โดยสาระที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่า พบ 4 ลักษณะ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็ง วิธีการรักษาโรคมะเร็ง การสร้างกำลังใจเพื่อต่อสู้กับโรคมะเร็ง และข้อคิดบางประการที่ได้รับจากโรคมะเร็ง ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้ป่วยที่กำลังเผชิญกับโรคมะเร็ง ดังนั้นประสบการณ์ ข้อคิด กำลังใจ ความประทับใจจากผู้เล่าเรื่องจึงเป็นคุณสมบัติพิเศษที่โดดเด่นของเรื่องเล่าที่แตกต่างจากเอกสารทางการแพทย์อื่นๆ

ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องโรคมะเร็ง เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ช่วยสื่อสารให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านให้ได้รับความรู้ ข้อเท็จจริง ผ่านประสบการณ์ของผู้เขียนได้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยลดความน่าสะพรึงกลัว ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจข้อเท็จจริงต่างๆ ได้ง่ายขึ้นด้วย ดังนั้นจึงมีการนำเสนอเรื่องโรคมะเร็งผ่านเรื่องเล่า จึงเป็นวิธีการนำเสนอข้อมูล เนื้อหาสาระแก่ผู้อ่านได้อย่างมีรรถรส โดยจงใจให้ผู้รับสารต้องการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคที่ค่อนข้างรุนแรงและเป็นปัญหาชีวิตของคนใน

สังคมปัจจุบัน ดังเช่น ตัวอย่างเรื่องเล่าในคอลัมน์ “บันทึกหัวใจแกร่ง” และ “นิยายหมอกับคนไข้” ในนิตยสารชีวิต เป็นต้น

เหตุผลที่ต้องสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งผ่าน “เรื่องเล่า” เพราะเรื่องเล่าเป็นงานเขียนที่สามารถสื่อสารความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ตลอดจนข้อคิด คำสั่งใจ ความประทับใจไปยังผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้ป่วยที่กำลังเผชิญกับโรคมะเร็ง และยังช่วยให้ผู้อ่านที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงมีความกล้าหรือความต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลเรื่องราวที่เกี่ยวกับโรคมะเร็งได้อย่างไม่กระอักกระอ่วนใจมากนัก “ประสบการณ์ ข้อคิด คำสั่งใจ ความประทับใจ” จากผู้เล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยหรือแพทย์ผู้รักษาที่พบใน “เรื่องเล่า” ที่กล่าวมาแล้วนี้ ไม่สามารถถ่ายทอดผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสาร ตำรา หรือเอกสารทางการแพทย์ได้ เพราะเรื่องเล่าเป็นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของผู้รับรู้ ซึ่งอิทธิพลของประสบการณ์ที่มีมาก่อน จะช่วยชักจูงให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้เรื่องราวที่ยังไม่เกิดขึ้นกับตนเองได้ดีกว่าการสื่อสารผ่านงานประเภทอื่น ดังนั้นสาระที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารแก่ผู้อ่านทั้ง 4 ลักษณะ อันได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคมะเร็ง วิธีการรักษาโรคมะเร็ง การสร้างกำลังใจต่อสู้กับโรคมะเร็ง และข้อคิดบางประการที่ได้รับจากโรคมะเร็ง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ตอบคำถามได้เป็นอย่างดีว่า ทำไมต้องสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งผ่านเรื่องเล่า ? นั่นเอง

ฉะนั้นการสื่อสารเรื่องโรคมะเร็งที่ปรากฏในนิตยสารชีวิตในรูปแบบเรื่องเล่าของแพทย์และผู้ป่วย ช่วยทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ คำสั่งใจ แนวทางการป้องกัน และแนวทางการรักษาโรคมะเร็งได้เป็นอย่างดี ผ่านการเขียนด้วยกลวิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย เช่น การเขียนโน้มน้าวใจ การเขียนให้ข้อคิดเห็น การเขียนให้กำลังใจ และการนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ป่วยโรคมะเร็งรู้สึกว่าคุณสามารถจะใช้ชีวิตอยู่กับโรคมะเร็งได้อย่างเป็นปกติสุข ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ชีวิตเป็นนิตยสารสุขภาพที่มีความโดดเด่นและมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูด สามารถครองใจผู้อ่านและครองตลาดมายาวนานถึง 17 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องเล่าเกี่ยวกับโรคมะเร็งของ นิตยสารสุขภาพทุกฉบับในปัจจุบันว่ามีเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความสำคัญกับเรื่องใด และมีลักษณะการนำเสนอที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้มองเห็นลักษณะ เฉพาะที่โดดเด่นของเรื่องเล่าในนิตยสารสุขภาพในแต่ละฉบับ

2. ควรมีการศึกษาและประเมินความพอใจในการรับข้อมูลข่าวสาร ของผู้อ่านเรื่องเล่า นิตยสารชีวิต เพื่อจะได้ นำข้อมูลที่ได้รับจากผู้อ่าน ในฐานะ ผู้รับสารว่า ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งที่ นิตยสารชีวิตสื่อสารไป ยังผู้อ่านได้มากน้อยเพียงใด เพียงพอต่อความต้องการของผู้อ่านหรือไม่ และ ผู้อ่านต้องการให้นิตยสารนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องในวรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย ที่นำเสนอเรื่องราวของผู้ป่วยโรคมะเร็ง เพื่อจะได้ ทราบและเข้าใจกลวิธีการเล่าเรื่องและการนำเสนอสาระในรูปแบบต่างๆ ที่ เกี่ยวกับโรคมะเร็งผ่านวรรณกรรม

เอกสารอ้างอิง

- จงจิต ศรีพรรณ โรเบิร์ต. (2543). **บรรณาธิกรณิตยสาร Magazine Editing**.
 เชียงใหม่ : ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จอมยุทธ์ (นามแฝง). (2557). **การเขียนเรื่องเล่า**. กรุงเทพฯ : บ้านจอมยุทธ์.
- ชุดิมนต์ ตรีอำรรค. (2552). **เรื่องเล่าความเจ็บป่วย : การนำเสนอตัวตน
 ของผู้ป่วยในสังคมหลังสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : ปริญญาอักษรศาสตร์
 มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดี่ยว รัตธรรมกุล. (2555). **รอดและสุขกับมะเร็ง**. กรุงเทพฯ : บริษัท โอ. เอส.
 พรินต์ติ้งเฮาส์ จำกัด.
- พจมาน มุลทรัพย์. (2551). **เรื่องเล่าของเกย์ในชุมชนวรรณกรรมออนไลน์ :
 กรณีศึกษากลุ่ม “บลูสกายโซไซตี้” ใน www.pantip.com**.
 กรุงเทพฯ : ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริและทรงภพ ขุนมธุรส. (2557). **รายงานการวิจัยเรื่องการ
 สื่อสารเรื่องโรคมะเร็งในนิตยสารชีวิต**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
 นวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- “วันมะเร็งโลก” ใน **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2557, จาก
 เว็บไซต์ www.thairath.co.th/
- ไศลทิพย์ จารุภูมิ. (2557). “นิตยสาร” ใน **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน
 วัฒนธรรม และสังคม**. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณิต จุลวงศ์. (2550). **ความซับซ้อนของการเล่าเรื่อง : ลักษณะหลัง**

สมัยใหม่ในบันเทิงคดีร่วมสมัยของไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรสุธี ชัยทองศรี. (2550). **บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคมะเร็ง :**
คุณค่าและบทบาทในฐานะวรรณกรรมร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรสุธี ชัยทองศรี. (2554). “โชคดียี่สิบแปด : การศึกษาเรื่องเล่าและบทบาท
หน้าที่ของบันทึกผู้ป่วยโรคมะเร็ง” ใน **วรรณวิทัศน์.** (ฉบับ 100 ปี
ชาตกาล ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ).
ประคอง เจริญจิตรกรรม, (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อิรวดี ไตลังคะ. (2546). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง.** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Mieke Bal. (1999). **Narratology: Introduction to the theory of
narrative.** (2nd edition). Toronto: University of Toronto Press.